

A HTMT HÍREI

Krausz Ferenc, az MTA külső tagja Nobel-díjas

A 2023-as fizikai Nobel-díjat megosztva ítelték oda Krausz Ferencnek, Pierre Agostininek és Anne L’Huillier-nek „kísérleti módszereikért, melyek az anyagban jelen levő elektronok dinamikájának vizsgálatában alkalmazható attoszekundumos fényimpulzusokat generálnak”. [...] A díjazottak kutatásai olyan gyors folyamatok tanulmányozását tették lehetővé, amelyeket korábban lehetetlenség volt követni. „Immár ablakot nyitottunk az elektronok világára. Az attoszekundumos fizika lehetővé teszi számunkra, hogy megértsük az elektronok által irányított mechanizmusokat. A következő lépés e mechanizmusok hasznosítása lesz” – nyilatkozta Eva Olsson, a Fizikai Nobel-bizottság elnöke. [...] Ukrajna támogatására fordítja pénzzutalmát a magyar Nobel-díjas...” Forrás: MTA.hu: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) >

A 16. kutatás- és tudománytörténeti konferencia programja

A BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kriza János Néprajzi Társaság és az MTA Kolozsvári Akadémiai Bizottság szervezésében kerül sor A 16. kutatás- és tudománytörténeti konferenciára. A konferencia helyszíne Kolozsvár, időpontja 2023. október 5-6. A konferencia mindkét napjára online csatlakozási lehetőséget biztosítanak a szervezők. [...] Október 5-én 18.25-ről kerekasztal-beszélgetés tartanak: Kutatói egodokumentumok erdélyi közgyűjteményekben címmel...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk](#) >

Műhelykonferencia a kolozsvári Klasszikus Magyar Irodalom- és Színháztörténeti Műhely alapításának 20. évfordulóján

Idén lesz két évtizede annak, hogy a BBTE BTK Klasszikus Magyar Irodalom- és Színháztörténeti Műhelye töretlenül működik. Ebben az időszakban a műhelyben számos szakmai munka készült, szakdolgozók, mesteri értekezést írók, illetve doktori hallgatók sokasága fordult meg. [...] A műhely két évtizedes fennállását a műhely alapítója és működtetői a Magyar Irodalomtudományi Intézet, a Hungarológia Doktori Iskolával és a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal partnerségben tudományos műhelykonferenciával kívánják megünnepelni. A rendezvény helyszíne és időpontja: Bölcsészettudományi Kar (Horea út 31.), Dézsi terem, 2023. október 6...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk](#) >

Előadás: Belső világunk és az információrobbanás hatásai a kreatív gondolkodóképességre

A BBTE Magyar Tagozata októberben zárja a kolozsvári magyar nyelvű felsőoktatás 150 éves fennállását ünneplő jubileumi évét. Ebből az alkalomból a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal közösen szervezett ünnepi előadásra kerül sor 2023. október 11-én 17 órai kezdettel. Meghívottunk Freund Tamás akadémikus, Széchenyi-díjas neurobiológus, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke Belső világunk és az információrobbanás hatásai a kreatív gondolkodóképességre címmel tart előadást, melyre minden érdeklődőt várunk!...” Forrás: KAB.ro: [teljes cikk](#) >

Angol és román nyelvű konferencia a Kolozsvári Kisebbségkutató Intézetben

A Kolozsvári Kisebbségkutató Intézet 2023. október 5-6-án nemzetközi konferenciát szervez a Babeş-Bolyai Egyetemen Identities, Representations and Policies: State-Minority Relations in the 20th and 21st Centuries [*Identitások, reprezentációk és politikák: Állam és kisebbségi kapcsolatok a 20. és 21. században*] címmel. A konferencia angol és román nyelvű. Az ELKH Társadalomtudományi Kutatóközpont Kisebbségkutató Intézet négy munkatársa is előadást tart...” Forrás: ELKH.hu: [teljes cikk](#) >

SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

Politikum: Statisztikák; A magyar pártot tudatosan mérték alul, a sajtó jelentős része pedig tényként tálalta

A 2023-as parlamenti választások eredményeit megvizsgáltuk a magyarlakta járásokra és városokra lebontva, valamint összevetettük a magyar vonatkozású pártok összesített eredményét az elmúlt hét választás összesített „magyar” eredményeivel. [...]

Megvizsgáltuk, hogyan alakult a magyar vonatkozású pártok országos támogatottsága 1998 és 2023 között. Jól látszik, hogy 2010 óta ezeknek a pártoknak a támogatottsága a parlamenti választásokon durván leszálló ágban van. A legtöbb voksot (321 069) 2002-ben sikerült begyűjtenie az akkor még egységes MKP-nak. 2010-ben az MKP és az akkor újonnan alakult Híd összesített eredménye még megközelítette ezt a teljesítményt: összesen 315 176 voks érkezett magyar kötődésű pártokra. A magyar szavazók fokozatos kiábrándulása ezekből a pártokból a következő évtizedben jól nyomon követhető. [...] A magyar pártot tudatosan mérték alul, a sajtó jelentős része pedig tényként tálalta. Öllös László, politológus, az MTA külső köztestületének tagjával részletesen kielemeztük a szlovákiai választás eredményeit...” Forrás: Napunk.sk: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Nemzetközi Madách-konferencia

Kétnapos nemzetközi konferencia zajlott az alsósztrégovai Madách-kastélyban, melynek célja Madách Imre életének és munkásságának feltérképezése a legújabb kutatások tükrében. A tanácskozás része annak a művészet, tudomány és közművelődés területén zajló rendezvénysorozatnak, amely a Szlovák Nemzeti Múzeum alá tartozó Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma szervezésében valósul meg. [...] A konferencia védnöke Mészáros András, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács elnöke...” Forrás: Ujszo.com: [teljes cikk >](#)

Podcast: Horváth Kinga egyetemi oktató, a Selye János Egyetem Tanárképző Karának jelenlegi dékánja

Horváth Kingával, a Selye János Egyetem Tanárképző Karának jelenlegi dékánjával, az MTA külső köztestületének tagjával Kuklis Katalin beszélgetett a Pátria rádió műsorába. [...] Egyetemi és doktori tanulmányait a Comenius Egyetem Pedagógiai Karán végezte Pozsonyban, 2011-től a komáromi Selye János Egyetem Tanárképző Karának dékán helyettesi posztját töltötte be, 2015-től pedig dékán ugyanitt. Beszélgetésünk alkalmával saját pedagógusi és tudományos útjáról kérdeztem, bepillantunk a titulusok mögé és az egyetemet, a pedagógus szakmát érintő kihívásokra is kitérünk...” Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

Podcast: Beszélgetés Kovács Attila iszlamológussal a Bagoly mondja új részében

A Fórum Kisebbségkutató Intézet Bagoly mondja című podcastjának legújabb adásában a téma egyik legismertebb magyar kutatója, Kovács Attila, a pozsonyi Komenský Egyetem Összehasonlító Regionalisztikai Tanszékének docense beszél az iszlám múltjáról és jelenéről, a muszlimok hétköznapjairól és vallásgyakorlásáról...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

VII. Radványi Géza Emlénapok Kassán

Szeptember 26-án és 27-én került sor a kassai MaJel Rovás Központban a VII. Radványi Géza Emlénapokra a Kassai Polgári Klub (KPK) rendezésében. [...] A rendezvény hagyományosan Radványi emléktáblájánál kezdődött. A koszorúzás után átmentünk a MaJel Rovás Központba. Palenčárné Csáji Ildikó, a KPK elnöke üdvözlő szavai után Muszatics Péter filmtörténész Kicsoda ön Radványi Géza? c. alkotását tekintettük meg. [...] Másnap, szeptember 27-én, Buglya Sándor Balázs Béla-díjas filmrendezővel, operatőrrel beszélgetett Szekfü András filmtörténész, médiászociológus a 100 magyar dokumentumfilm 1936–2013 c. munkáról, melyet ő állított össze...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Hagyományok a konyhában című konferenciát szerveztek Rimaszombatban

A Pósa Lajos Társaság szeptember 30-án szervezte meg a Hagyományok a konyhában című konferenciáját a rimaszombati Csillagházban. [...] A megnyitót és a zárszót Pósa Judit, a Pósa Lajos Társaság elnöke mondta...” Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

Publicisztika: Bátorkeszi egyik óvodájában megsarcolták az ún. Bethlen-pénzt

Bátorkeszin, a Rét utcai magyar óvodában arra készültek, hogy az elmúlt évek gyakorlatához híven idén is elkérik a magyar kormány által a határon túli magyar nemzetrész támogatásaként a gyerekekre szánt ún. Bethlen-pénz felét. Az óvoda eddig a támogatás 50 százalékát, 30-35 eurót kért el a szülőkől minden évben. Miután az óvoda vezetése az egyik szülői értekezleten megtudta, hogy idén 100 ezer forintra emelkedett az összeg, egyszerűen ennek felére, 130 euróra is igényt tartottak. [...] Az ilyen eljárás nemcsak törvénytelen, de teljességgel etikátlan is és szembemegy a felvidéki gyakorlattal. Budapesten, a Rákóczi Szövetségnél a Körkép.sk érdeklődésére elmondták, hogy ők még ilyen gyakorlattal nem találkoztak...” Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

Magyarul is lehet majd multitesztet írni

Az ukrainai felsőoktatási intézményekbe alapképzésre jelentkezők 2024-ben ismét Nemzeti Multidiszciplináris Tesztet fognak írni. Ez lesz immár a harmadik alkalom, hogy NMT, azaz számítógépes online teszt vár a felvételizőkre. [...] Mint Tetyana Vakulenko, az Ukrán Oktatásminőség-értékelési Központ igazgatója elmondta, az NMT-re való regisztráció korábban kezdődik, a tesztíráásra pedig 2024 májusában kerül sor. [...] Vakulenko jelezte azt is, hogy „biztosítani tervezzük a tesztek fordítását Ukrajna történetéből, matematikából, biológiából, kémiából, földrajzból és fizikából azoknak a jelentkezőknek, akik a nemzeti kisebbségek nyelvén szereztek általános középfokú végzettséget, többek között magyarul, lengyelül, románul, krími tatár nyelven...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Kisebbségi vezetőkkel tárgyalt Várhelyi Olivér Kijevben

Várhelyi Olivér, az Európai Unió szomszédság- és bővítéspolitikáért felelős biztosa Kijevben tárgyalt Ukrajna európai uniós csatlakozásával kapcsolatban. Tárgyalásokat folytatott többek között Ruszlan Sztefancuk házelnökkel, valamint a nemzeti kisebbségek vezetőivel, közöttük a KMKSZ és a Kijevi Magyarok Egyesületének vezetőivel is. [...] Ezen a találkozón többek között a magyar, a román, a bolgár és a lengyel kisebbségi szervezetek képviselői voltak jelen. [...] A magyarokat Barta József, a KMKSZ alelnöke és Petneházy Gyula, a Kijevi Magyarok Egyesületének elnöke képviselt. A megbeszélésen elhangzottakról telefonon Barta Józsefet kérdeztük: [...] a kisebbségi jogaink rendezése terén két lehetőséget kínálunk fel. Az egyik, hogy visszakérjük azokat a jogokat, amelyekkel korábban rendelkezünk. [...] A másik lehetőség ugyancsak jó lenne a számunkra: A kárpátaljai magyaroknak Ukrajna megadja mindazokat a jogokat, amelyekkel rendelkeznek a Magyarország területén élő ukránok...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Beszámoló: Nemzeti kisebbségi jogok fórum Ukrajnában

Nemzeti kisebbségi jogok Ukrajnában címmel tartottak fórumot Krakkóban szeptember 27-28-án. Az eseményen többek között részt vett Orosz Ildikó, az MTA külső köztestületének tagja, a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a megyei tanács oktatási, tudományos, kulturális, egyházügyi, ifjúsági, sport-, nemzeti kisebbségi és információs bizottságának elnöke is. [...] Orosz Ildikó a kárpátaljai magyarság képviselőjében szólalt fel. [...] Orosz Ildikó kiemelte, hogy Dmitro Lubinec, az ukrán parlament emberi jogi biztosa is reagált előadására. Az ombudsman szerint, Ukrajnában kisebbségi kérdésben nem lehet probléma. Mint mondta, egy panasz sem érkezett hozzájuk ezzel kapcsolatban. [...] Orosz Ildikó szót ejtett továbbá a nemzeti szimbólumok használatának korlátozásáról Kárpátalján. Az ombudsman azzal reagált erre a felvetésre, hogy Ukrajnában nem illendő és nem szabad más országok szimbólumait használni. Orosz Ildikó felhívta a figyelmet, hogy Európában nem tiltják a nemzeti szimbólumok használatát...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Videó: Alapításának harmincadik évfordulóját ünnepli a beregszászi magyar színház

A KMKSZ támogatásával programsorozattal méltatja fennállásának harmincadik évfordulóját a beregszászi magyar drámai színház, amelyet Vidnyánszky Attila, a Nemzeti Színház jelenlegi igazgatója alapított. A társulat nemzetközi fesztivál keretében egy héten keresztül közönségtalálkozóval, előadásokkal, filmvetítéssel várja az érdeklődőket. A közönség a nyitó napon a teátrum történetét bemutató jelmez és képiállítást tekinthet meg. [...] A fesztivál ünnepélyes megnyitóján Sin József, a KMKSZ Beregszászi Járási Szervezetének elnöke kiemelte: a rendszerváltozás után nyílt lehetőség egy hivatásos magyar színház létrehozására Beregszászban. [...] A jubileumi rendezvénysorozat október 9-én zárul a beregszászi színházban, ahol a mariupoli drámai színház művészei Boccaccio Dekameron című darabját adják elő...” Forrás: Tv21ungvar.tv: [teljes cikk >](#)

A KMDFKSZ tisztújító közgyűlése Ungváron

A Kárpátaljai Magyar Diákok és Fiatal Kutatók Szövetsége (KMDFKSZ) 2023. szeptember 27-én tartotta soron következő tisztújító közgyűlést az Ungvári Nemzeti Egyetem Ukrán–Magyar Oktatási-Tudományos Intézetének Bercsényi Miklós Könyvtárában. A közgyűlést Makusin Viktor, a KMDFKSZ külügyi alelnöke vezette...” Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#)

Megjelent Vári Fábián László új kötete

Közelít valaki címmel jelent meg a napokban Vári Fábián László verseskötete. A könyvben a 2015 és 2023 közötti verseit közölte. A 64 oldalas kötet a Nap Kiadó gondozásában debütált szeptember 27-én...” Forrás: Karpatalja.ma: [teljes cikk >](#)

Frissítette a választási szabályrendszert a tartományi parlament

Ülésezett a tartományi parlament. [...] Ami az általános feltételeket illeti, továbbra is háromszázalékos lesz a parlamenti küszöb, és érvényben marad a pozitív diszkriminációnak nevezhető 1,35-ös választási szorzó is a nemzeti kisebbségi indulók esetében. [...] A kisebbségi listákra vonatkozó leglényegesebb szabályok tehát nem változnak majd a tartományi választás során – hangsúlyozták a hatalmi koalíció tagjai. A szabályok közé felvették azonban azt is, hogy a listavezetőnek nem kötelező vajdasági tartózkodási hellyel rendelkező személynek lennie, s ezt a megoldást élesen bírálta a parlament ülésén az ellenzék. [...] Bagi Bojan, a Vajdasági Magyar Szövetség frakcióvezetője a Magyar Szó kérdésére válaszolva közölte, véleménye szerint dinamikusabb lesz a választási folyamat annak köszönhetően, hogy kevesebb aláírásra lesz szükség a listaállításhoz...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: A Vajdasági Tehetségsegítő Tanács már több mint tíz éve végzi a munkáját

A Vajdasági Tehetségsegítő Tanács az elmúlt tizenhárom évben több területen létrehozott és szervezett szinte már megszámlálhatatlan programot. Legkiemelkedőbb célja a tehetségápolás, illetve a tehetséges diákok felfedezése, fejlesztése, felkarolása. A múlttól, a jelenről, a sikerekről, a tevékenységekről De Negri Ibolyával, a Vatt elnökével beszélgettünk. [...] A Vatt 2010-ben, pedagógusok kezdeményezésével, önszerveződésből alakult meg, [...] amely az Észak-bácskai Magyar Pedagógusok Egyesületének égisze alatt működik. [...] Hozzátenném, hogy a szakirodalom még azt is leírja, hogy legalább évente 30 tehetséggondozó órát kell foglalkozni egy gyermekkel ahhoz, hogy bizonyos fejlődésre sor kerüljön...” Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

Felhívás: Tóth Isaszegi Irén ösztöndíj

A Tóth Isaszegi Irén Alapítvány pályázatot hirdet tanulmányi ösztöndíjak odaítélésére a 2023/2024-as tanévre. A pályázatra jelentkezhetnek: A vajdasági magyar nyelvű közoktatásban résztvevő kiemelkedően tehetséges, szociálisan hátrányos helyzetű diákok, illetve egyetemi hallgatók, akik: kimagasló/megfelelő tanulmányi előmenetellel rendelkeznek. [...] A diákok által ösztöndíjként elnyerhető támogatás 3 fő részére, egyénenként 800 euró...” Forrás: Hetnap.rs: [teljes cikk >](#)

Emlékhangverseny Lányi Ernő halálának 100. évfordulója alkalmából

Idén tavasszal volt Lányi Ernő karnagy, zeneszerző, a szabadkai Zeneiskola igazgatója, a Szent Teréz székesegyház karnagya, az iparos dalárda vezetője, a szabadkai városi zenekar és a Szabadkai Filharmónia megalapítója halálának 100. évfordulója. Nevét a szabadkai Lányi Ernő Iparos Művelődési Egyesület viseli, amely koncerttel emlékezik meg névadója halálának centenáriumáról. A hangversenyen Lányi műveiből hallhat válogatást a közönség október 6-án, pénteken 19 órai kezdettel, a szabadkai Városházán...” Forrás: Vajma.info: [teljes cikk >](#)

Az UNESCO vizsgálódik a Fertő tónál

Az UNESCO tanácsadó missziója hétfőn, október 2-án a Fertő tóhoz látogat, hogy a magyar és osztrák oldalon zajló építkezéseket vizsgálja. A világörökségi helyszínről és annak védelméről szóló közös megbeszélésekre Ausztriát és Magyarországot is meghívták, [...] tudtuk meg az „Alliance for Nature“ környezetvédelmi szervezettől. A szervezet már régóta követel egy úgynevezett „advisory mission“-t. A látogatás témája a Fertő tó/Neusiedlersee világörökségi státusza. Ahogy arról már beszámoltunk, ez veszélyben foroghat többek között a térségben megvalósuló, különböző turisztikai projektek miatt...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Új pedagógiai koncepció a többnyelvű oktatáshoz

A Burgenlandi Pedagógiai Főiskola a Klagenfurti Egyetemmel és Burgenland tartományával szoros együttműködésben innovatív nyelvpedagógiai keretkoncepciót dolgozott ki. Ezt mutatták be szerdán Nagymartonban is. Szerdán, szeptember 27-én a nyelvpedagógia keretkoncepciójának bemutatásán mintegy 130 pedagógus vett részt. Ennek célja, hogy az óvodákban előmozdítsa a többnyelvűséget. [...] Négy nyelven adták ki a kézikönyvet, a német mellett megtalálható magyar, horvát és roma nyelven is minden információ. A kötetben le vannak írva a két- és többnyelvűség tudományos szempontjai és előnyei...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Elindulnak a tanfolyamok a Népfőiskolán

A Burgenlandi Magyarok Népfőiskolája különböző nyelvtanfolyamokat és kulturális rendezvényeket kínál idén októbertől is. A tanfolyamok széles skálájával – a kezdőtől az anyanyelvi kurzusokig – elősegíti a többnyelvűséget és a kultúrák közötti találkozásokat. [...] Somogyi Attila a Burgenlandi Magyarok Népfőiskolájának elnöke a tanfolyamokról és a rendezvényekről...”

Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

„Telik“ című előadást láthatta a bécsi közönség

Két év után ismét lehetőséget biztosított a Kult Pult és a Femspace által szervezett Itthon-Otthon rendezvénysorozata annak, hogy Márfi Márk monodrámáját a „Telik“ című előadást láthassa a bécsi közönség. [...] Bencze Mariann, a programsorozat egyik szervezőjének összefoglalója a legutóbbi eseményről: A „Telik“ című monodráma bemutatója után beszélgetésekre került sor, amelyeken a közönség megoszthatta gondolatait és érzéseit a látottakkal kapcsolatban. [...] A színházi programot követően október 13-án egy különleges beszélgetésre várják a közönséget, ahol a Menni vagy maradni? – A bátorságról címmel olyan vendégei lesznek a programnak, akiknek az élete nem csak szülőhazájukkal, hanem a külföldi étellel is összefonódott...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Podcast: Magyar felolvasás Nagymartonban

A Nagymartoni Irodalom Háza és az „edition lex liszt 12“ könyvbemutatóra és felolvasásra várta az érdeklődőket csütörtökön. A programban négy fiatal irodalmár, köztük két magyar is bemutatkozási lehetőséget kapott. [...] Kerstin Istvanits, 2014-től 2022-ig a magyar tantárgydidaktika tanársegédje (Finnugorisztika, Bécsi Egyetem), mesélt rádióknak a nagymartoni felolvasóestről...”

Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

Könyvbemutató és kiállítás Bécsben

Októberben a Bornemisza Péter társaság két különleges eseményt szervez Bécsben. Alföldi László, a volt Kolozsvári főkonzul mutatta be új könyvét: Kolozsvártól Bukarestig – Egy magyar diplomata visszaemlékezése. Alföldi László a Ceausescu diktatúra alatt és később is aktívan részt vett a kisebbségvédelmi problémák megoldásában. A könyvben 28 éves diplomáciai pályafutásának eseményeit, tapasztalatait osztja meg az olvasókkal. [...] A második rendezvényt október 18-án tartják, ahol Gheorghe George festőművész olajfestményeit mutatják be...” Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

A kétnyelvű iskolák magyar programjairól

A Lendva Községi Magyar Nemzeti Önkormányzati Közösség (LKMNÖK) Tanácsának múlt heti, 5. rendszeres ülésén egyhangúlag elfogadták a Göntérházi KÁI, az 1. és a 2. Számú Lendvai KÁI, valamint a Lendvai Óvoda 2023/24-es tanévre vonatkozó nemzetiségi programját. [...] A Göntérházi Kétnyelvű Általános Iskola nemzetiségi programját Šebjanič Valéria; [...] Az 1. Számú Lendvai KÁI nemzetiségi programját Vida Törnár Judit; [...] A 2. Számú Lendvai KÁI nemzetiségi programját az intézmény új megbízott, Kurnik Tjaša – igazgató mutatta be. [...] Az említett oktatási intézmények vezetői hangsúlyozták a megfelelő, magyarajkú szakkáder hiányát, amely az óvoda és a 2. Számú KÁI esetében a legégetőbb, a Göntérházi KÁI és az 1. Számú Lendvai KÁI vezetői pedig a Magyarországról érkező diákok státuszának rendezését sürgették...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

A Lendvai Könyvtár felújításra szorulna

A közintézmény szeptember 28-i tanácsülésén a Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ 2023. évre vonatkozó pénzügyi tervének, illetve munkaprogramjának beszámolóját és a nyári program megvalósítását fogadták el. A féléves program szerint a Színház- és Hangversenytérben 84 eseményt [...] a programokat összesen 15.100 látogató tekintette meg. [...] Az ülésen Zágorec-Csuka Judit igazgató, az MTA külső köztestületének tagja megemlítette mindkét intézményben az alkalmazottak hiányát, [...] majd bemutatta a tervezett beruházásokat is. Amint elmondta szükség lenne az épületek felújítására...” Forrás: Nepujstag.net: [teljes cikk >](#)

Podcast: Azonos alakú nyelvi elemek eredetéről

A Muravidéki Magyar Rádió, Nyelvművelő című műsorában az azonos alakú nyelvi elemek eredetéről, a szavakban, toldalékokban jelentkező azonos alakok megjelenéséről és szövegtimológiai összefüggésekről Molnár Zoltán összeállítását hallgathatják meg...”

Forrás: Rtv slo.si: [teljes cikk >](#)

Lendvai mérnököket díjazott a Lek gazdasági kamara

A lendvai Lek országos szintű, gazdasági kamarai bronzal elismert újítása több szempontból is javította a kálium-klavulanát gyártási eljárását. A kifejlesztett, úttörő és egyedi módszert az Antiinfektív üzemegeységénél már be is vezették. Az újítók csapatát Sankovič Saša és Pečelin Peter lendvai vegyészeti technológiai mérnökök koordinálták. A két fiatalember lendvai, itt fejezték be a kétnyelvű általános iskolát, majd a kétnyelvű gimnáziumi programot is, beszélik a magyar nyelvet is. Tanulmányaikat a Maribori Egyetem Kémia és Vegyészeti Technológiai Karán fejezték be...” Forrás: Nepujsag.net: [teljes cikk >](#)

HORVÁTORSZÁG

Kifizették a Szülőföldön magyarul támogatást

A Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma (HMPF) által működtetett Szülőföldön Magyarul Pályázati Iroda tájékoztatása szerint október 2-án átutalták a 2022-2023-as tanévre meghirdetett Szülőföldön magyarul program anyagi jellegű támogatását. [...] Horvátországban 757-en igényelték a nevelési-oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatást, ketten a hallgatói támogatást. 755 igénylés részesült kedvező elbírálásban [...] – mondta Pálincás Krisztián, a pályázatot lebonyolító HMPF irodavezetője...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Újabb jelentős ösztöndíj támogatás a magyar iskolát választóknak

A magyar kormány támogatásával a HMDK néhány éve ösztöndíjprogramot indított, amelyen keresztül a horvátországi magyar általános iskolák első és ötödik osztályába, valamint az eszéki magyar középiskolába iratkozó elsősöket támogatja jelentős összeggel. [...] Egy diák bruttó 4000 eurós ösztöndíjat kapott. [...] Az ösztöndíjak folyósításához elengedhetetlen szerződések aláírására múlt csütörtökön került sor Kórógyon. Az Europa AP a HMDK közreműködésével 46 ösztöndíjat ítelt oda...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Videó: Egész napos iskola az eszéki Magyar Oktatási Központban

Az idei tanév kezdetétől az eszéki székhelyű Horvátországi Magyar Oktatási és Művelődési Központ – számos más horvátországi tanintézménnyel egyetemben – az egész napos iskolai kísérleti program szerint működik. Ez az új tanterv új tantárgyak bevezetését, egyes tantárgyak óraszámainak az emelkedését és sok más változást hozott az iskola életébe...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Eszék és Pécs kapcsolatának emlékképeit idézték föl a kerekasztal beszélgetésen

A pécsi Balokány-ligetben többek között kerekasztal-beszélgetéssel indult útjára egy Eszék és Pécs testvérvárosi kapcsolatának szentelt rendezvénysorozat. Először a Magyar Nemzeti Levéltár Baranya vármegyei részlege által készített, az „50 éves Pécs-Eszék testvérvárosi kapcsolata” című kiadvány bemutatására, majd a „Képek és történetek a testvérvárosi múltból” kiállításra került sor. [...] Az eseményen részt vett dLehocki-Samardžić Anna, az eszéki Bölcsészettudományi Kar egyetemi tanára, az MTA külső köztestületének tagja, a Glotta Nyelvi Intézet vezetője is, aki a két város tudományegyetemei közötti együttműködésről és a horvátországi magyarság helyzetéről adott elő...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Kórógyon, Csákovácon és Valkószentmárián is a honvédő háborús áldozatairól is megemlékeztek

Múlt pénteken emlékeztek meg a falu elhagyásának 32. évfordulójáról Kórógyon. [...] Szeptember 30-án a Vukovár-Szerém megyei Csákovácon, október 2-án pedig a Berzétémonostori járáshoz tartozó Valkószentmárián is megemlékeztek a honvédő háborúban elesett és eltűnt civil áldozatokól, akik között magyarok is voltak...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Detoni Xénia kapta idén a Balassi Műfordítói Nagydíjat

Szeptember 26-án, a Fordítás Világnapjához kapcsolódóan adták át a magyar Külgazdasági és Külügyminisztérium által alapított Balassi Műfordítói Nagydíjat, amellyel a kiemelkedő műfordítói teljesítményeket díjazják. A magyar állami elismerést idén Detoni Xénia horvát műfordító, számos kortárs és klasszikus magyar író művének horvátra átültetője vehette át. [...] A díjazott tevékenysége során közel 50 modern és kortárs prózaművet fordított magyarról horvát nyelvre. [...] Detoni Xénia több évtizedig változatos módokon szolgálta a magyar-horvát kapcsolatokat: előbb a horvát állami protokoll számára tolmácsolt, majd a Zágrábi Ifjúsági Színháznál, később a Zágrábi Hangversenyirodában végzett munkája során képviselte elkötelezetten a magyar kultúra ügyét...” Forrás: Kepesujasg.com: [teljes cikk >](#)

Hivatalosan is bevezették a zsidók történetével foglalkozó tantárgyat

Ünnepélyes keretek között hivatalosan is bevezették kedden A zsidók története. A holokauszt elnevezésű tantárgyat az országos tantervbe. Az új tantárgy az idej tanévtől minden 11. osztályos számára kötelező. [...] Ugyancsak az oktatás teszi a fiatalokat ellenállóvá a szélsőséges retorikákkal, a történelemhamisítással, a diszkriminációval és intoleranciával szemben, [...] jelentette ki Ligia Deca tanügyminiszter. Éppen ezért a 2025-2026-os tanévtől kezdődően a zsidók történelmének oktatása mellett A romániai kommunizmus történetét is kötelező jelleggel beiktatják a középiskolások az országos tantervébe, választható tantárgyként pedig a romák történelméről, rabszolgasoráról és deportálásáról is tanulhatnak majd az általános iskolások és a gimnazisták...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Bakk Miklós: A mostani geopolitikai helyzet nem kedvez a kisebbségi autonómiáknak

Európa keleti felén sokak szerint Macron bejelentése fontos jelzés. Emmanuel Macron szavainak súlyát Bakk Miklós politológussal, az MTA külső köztestületének tagjával „mérlegeltük”. [...] Macron tehát ezt a másfél éves feszültséget próbálja tovább oldani azt követően, hogy már a tavaly tavasszal tárgyalások kezdődtek a tüntetéseket szító mozgalmak és a helyi vezetők között. [...] De Macron nem az első, aki ezzel próbálkozik. De Gaulle már 1969-ben népszavazást írt ki Korfika autonómiájáról, amit a sziget lakossága meg is szavazott, de mivel országos népszavazás volt, a franciák nagy többsége elutasította azt. [...] Természetesen minden pozitív fejlemény fontos a kisebbségi autonómiamozgalmak számára. Egyrészt hivatkozási alapot teremt, másrészt tapasztalatokat is gyarapít. [...] Korfikában két fontos autonómiaterv volt az elmúlt pár évtizedben...” Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk >](#)

Videó: Több mint 6500 magyar fiatal tanul a BBTE-n

Több, mint ezerötven magyar fiatal kezdi meg tanulmányait alapképzésen, 539-en pedig mesterképzésen a kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemen (BBTE) a 2023–2024-es tanévben [...] jelentette be a BBTE magyar tagozatának hétfői tanévnyitóján Soós Anna, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem rektor helyettese, az MTA külső köztestületének tagja. [...] László Petra diák prefektus arra buzdította az egyetemi hallgatókat, hogy éljék meg egyetemista éveiket, hiszen az oktatás mellett alkalmuk nyílik bekapcsolódnival a tudományos kutatásba...” Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

Számos projekttel készül a Bolyai ebben a tanévben is

Már a tavalyi tanévben számos kiváló eredményt tudhatott magáénak Marosvásárhely legnevesebb alma matere. [...] A terveink között fajsúlyosan szerepelt és szerepel a nemzetközi kapcsolatok minél nagyobb fokú felélénkítése – mondta lapunknak Hajdú Zoltán, a Bolyai Farkas Elméleti Líceum igazgatója. A 2022–2023-as tanévet már úgy kezdte az iskola, hogy négy Erasmus-projektje már működött, és a résztvevők tanév közben egy újabb sikeres projektet írtak meg. Az első és egyben legrégebbi, az iskolában működő Erasmus-projekt a Kristálytisza elektronika, [...] itthon a Sapientia Tudományegyetemmel valósítják meg. Továbbá bevontak egy olyan magyarországi vállalatot, amely kimondottan az elektronikával foglalkozik, illetve egy magyarországi és egy felvidéki iskolát...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Szinte teljesen ismeretlen történetet idéznek fel filmen, az erdélyi olimpiai álmod

Szerdán kezdődik a Filmtettfeszt, amelyen számos játékfilm mellett öt doksit is bemutatnak. Közülük az egyik nem mindennapi erdélyi történetet idéz fel. A Radnai-havasokba tervezett olimpia építkezéseit bemutató filmnek jártunk utána. [...] A film tulajdonképpen ennek a meg nem valósult olimpiának a történetét idézi fel, a terveit és az elkészült létesítményeket mutatja be. [...] Killyéni András sporttörténész neve megkerülhetetlen a tervezett játékok kapcsán...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Újranyílik Erdély legjelentősebb középkori és kora újkori kőfaragvány-gyűjteménye

Megújult, és október közepén újranyit az Erdélyi Nemzeti Történeti Múzeum egyik 30 éve zárva tartó állandó kiállítása, a középkori és kora újkori kőtár. Bár a kőtárat hivatalosan sosem zárták be, 1994 óta lakat alatt áll, legfeljebb kutatókat, művészettörténészeket engedtek be ide. [...] A kőtárért felelős muzeológussal, Mihály Melindával jártuk körbe a helyszínt, aki elmondta: A kőtár azért nem volt sokáig látogatható, mert 1994-ben az érdeklődés hiánya és a faragványok rossz állapota miatt bezárt. [...] A kiállítás újragondolásához a múzeum épületének felújítása szolgáltatta az apropót, a faragványok restaurálása végül 2016-ban kezdődött el. „Ez évekig húzódott, mert a múzeum saját bevételeiből fedezte. [...] A kőfaragványokat az intézmény elődje, az Erdélyi Múzeum Egyesület kezdte gyűjteni 1859-től...” Forrás: Transtelex.ro: [teljes cikk >](#)

Videó: Etnikumközi viszonyok színházi szemmel

Imecs-Magdó Levente, a Vároterem Projekt független színházi társulat vezetőjének elmondása szerint rég várták már azt a pillanatot, amikor román–magyar teátrumi koprodukciót mutathatnak be a mindkét etnikumhoz tartozó kolozsvári közönségnek. A Reactor Alkotói és Kísérleti Egyesület társulattal közösen a Fágás: multikulturális perspektívák – a kulturális vállalkozói szellem erősítése Kolozsváron, román–magyar interetnikus kontextusban elnevezésű projekt részeként ez sikerült. [...] Távol áll egymástól a román és a magyar közösség? Bizonyos értelemben nagyon is igen. [...] Kisebbségi magyarként olyan szépen ki tudjuk építeni a biztonságos kis buborékainkat, amelyből nem vagyunk hajlandóak kimozdulni. Vannak olyan határok, amelyeket mesterségesen húzunk meg...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

Norén-dráma lesz a Kolozsvári Állami Magyar Színház 231. évadának első bemutatója

Hétfőn tartotta nyilvános évadnyitó sajtóértekezletét a kolozsvári magyar színház társulata, a háromnyelvű (magyar, román, angol) tájékoztatót Tompa Gábor igazgató vezette le, Kezdetben az előkészületben levő, bemutatás előtt álló Lars Norén Démonok című előadásának próba-folyamatán szerzett tapasztalataikat osztották meg a produkció létrehozói. Az előadás teljes szereposztása képviseltette magát a sajtótájékoztatón Imre Éva, Pethő Anikó, Bodolai Balázs és Szűcs Ervin színművészek személyében. Valamennyien úgy vélik, hogy a készülő előadás hatalmas kihívás számukra, ugyanis a skandináv Lars Norén színművének a textusa az egyik legnehezebb szöveg, amellyel eddigi pályafutásuk alatt foglalkoztak. [...] Norén szólaltatta meg a jóléti társadalom utat tévesztett gyermekeit...” Forrás: Szabadsag.ro: [teljes cikk >](#)

Beszélgetés: Hatvan éve az oktatói pályán Kovács Levente

Fűzeté dagadna a jegyzet, ha felsorolnánk, hány színművész és rendező szakos diákot nevelt fel, indított útnak azokra a bizonyos világot jelentő deszkákra. Ehhez hozzátehetjük még a közel 200 előadást, amelyet rendezett, azok nevét, akik diákszínjátszó csoportban nem csupán szakmát tanultak tőle, s aztán ott vannak a szakkönyvei, a regényei. Kovács Levente rendező 60 éve tanít a marosvásárhelyi színművészetin, a mai Művészeti Egyetemen. [...] Az elért jegyátlag sorrendjében foglalhattuk el a felkínált helyeket, ezeket egy kifüggesztett listán választhattuk ki. Először a külügyminisztériumba kerültem tolmácsnak. [...] Végül Mezőcsávást választottam, ahol [...] nemcsak magyart, hanem történelmet, orosz, tornát és mezőgazdasági ismereteket is kellett tanítsak. [...] Amint említettem, a főiskolai munkában azt követtem, hogy a színész szerepe legyen erőteljes...” Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

Helyzetkép: Amerikából is hazajárnak a torockóiak

A turizmusáról és kulturális életéről híres Fehér megyei magyar település az erdélyi falvak többségéhez hasonlóan a lakosság elöregedésével és a fiatalok elvándorlásával küzd. A falu unitárius lelkészével, Csécs Mártonnal készült beszélgetésben a múlt és a jelen mellett a várható jövő is terítékre kerül. [...] Torockón a helyi magyar közösség életében fontos szerepet játszik az unitárius egyház. Csécs Márton lelképásztor megfogalmazása szerint nem maradtak a templom falain belül, hanem igyekeznek mindenben részt venni, és nem csak szimbolikusan. Egyik családunk New Yorkban él, de mindkét lányukat Torockón keresztelték...” Forrás: Erdelyinaplo.ro: [teljes cikk >](#)

Múltidéző: Szárazajta tragédiája – Zalánpatak önvédelme

1944. szeptember 26-án reggel a Iuliu Maniu Erdélyi Önkéntes Ezred – közismert nevén a Maniu-gárda – Gavril Olteanu által vezetett brassói különítménye a szárazajtai iskola udvarára összeterelte a falu lakosságát, majd a lakosok szeme láttára végzett ki 13 magyar embert. [...] A korábban Baróton szolgálatot teljesítő, zalánpataki gyökerekkel bíró Bedő László m. kir. zászlós még aznap hazasietett Zalánpatakra, és Opra Lajos tanítóval, tartalékos zászlóssal megszervezte a település védelmét. Ezután viszonylagos nyugalom köszöntött be, különösebb atrocitások nélkül. A magyar honvédség visszavonult, a reguláris román hadsereg pedig rendezetten vonult át a településen...” Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)